

ТРАВЕНЬ 1933

» ЖІНОЧИЙ СВІТ «

Місячний журнал для національної освіти українського жіноцтва в Америці.

—:—

Орган «Союза Українок Америки».

—:—

Редагує: **Марія Е. Бек**
1006 E. CARSON STREET
Pittsburgh, Pa.

ПЕРЕДПЛАТА:

Річно \$2.00
Піврічно \$1.25
Заграницею річно \$2.50
Одно число 15ц

—:—

Subscription rates:

Annually \$2.00
Semi-annually \$1.25
Foreign Countries an'ly \$2.50
Single copy 15c

“ZINOCNY SVIT”

**Ukrainian Women's
Monthly Magazine**

—:—

Organ of the Ukrainian
Women's League of America

—:—

Editor: **Mary V. Beck**
1006 E. CARSON STREET
Pittsburgh, Pa.

PIK I. Ч. 1.

ТРАВЕНЬ 1933

VOL. I. NO. 1.

З М І С Т

ВІД РЕДАКЦІЇ — Слово до українського жіноцтва.

МАРІЯ Е. БЕК — Наші здобутки, недостачі та надії. (Стаття)

О. С. МУСІПЧУК — «Гимн Союзу Українок»

ОЛЬГА КОБИЛЯНЬСЬКА — «Не смійтесь». — (Новела.)

СИДОНІЯ НИКОРОВИЧ — Пекучі народні завдання Українки інтелігентки. (Стаття)

ДР. Г. Г. СКЕГАР — Чи сповняють наші мами свій обов'язок? (Стаття)

ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ СУА — Кореспонденції з місць.

МАРУСЯ СИНЕНЬКА — «Розмова» (Фейлетон)

УЛЯНА ГАЛИЦЬКА — «Спомин» (Фейлетон).

І. С. — Кілька слів про український танок.

МАРУСЯ СИНЕНЬКА — Мати (Стаття).

**СЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ:
(В англійській мові)**

ДОЛЯ М. МАЛІЄВИЧ — Українська молодь в Америці (Стаття)

ЛЮІСА МИСЬКО — Український студентський клуб в Пітсбургу.

ІВАН ФРАНКО — «Мій злочин» (Новела) — в перекладі Романа Шустакевича.

ФОТОГРАФІЇ:

1. Ольга Кобилянська — — — — — Ст. 4

2. Делегатки на Конгрес С. У. А. — — — — Ст. 8-9

3. Мати (Фотографія п-ни Кучер з дітьми) ст. 12

4. Танцюристка (школи танків В. Авраменка) 13

СЛОВО ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

Справа відродження нашої державности вимагає важкої праці на усіх суспільних ділянках.

Ми не зуміємо дійти до цілі, полишивши увесь тягар праці на плечах батьків, мужів і синів.

Жіноцтво є не менче важним чинником у відродженню нації і наспівуючі події у міжнародній політиці та положення, в якім зараз знаходиться українська нація, ставлять вимоги до українського жіноцтва зайняти у своїй нації таке становище, яке займала жінка других народів при відбудові державности або, яке займає жінка державних народів у суспільній праці тепер.

А становище це є вельми поважне, гідне і важне. Обіймає воно працю у національним вихованню молодого покоління та підготованню його до державно-творчої роботи в будучині, працю у просвітнім напрямі серед незорганізованого нашого жіноцтва та зробленню його національно свідомим, активним і боездатним а вкінці працю і пропаганду української справи серед міжнародних кругів жіноцтва.

Таку мету поставила перед собою наша жіноча організація «Союз Українок» в краю і цю саму ціль має перед собою «Союз Українок Америки».

За згодою й активною допомогою централі С. У. А. випускаємо це перше число «Жіночого Світу», жіночого місячного журналу, присвяченого вище наміченим цілям.

Журнал наш, українські жінки, буде цим середником, який єднатиме розростаючіся відділи С. У. А. в одну гармонійну цілість, який вестиме пропаганду за організуванням усього нашого жіноцтва в рядах С. У. А., який примуватиме до створення одного сильного національного фронту серед жіноцтва в Америці й Канаді, який міститиме усі бюлетени й розпорядження Централі С. У. А., як рівнож повідомлятиме про увесь просвітний рух і національну працю серед поодиноких відділів С. У. А. і наших жіночих громад в Америці.

Від вас, українські жінки, залежатиме будучиність і розріст «Жіночого Світу» і вдержання його залежатиме від вашої моральної та матеріальної допомоги.

Бажаєте ви мати средство, щоби при його допозі порозуміватися й вести суспільну і обед-

нану народню роботу серед наших кругів жіноцтва, так ви будете його мати, працюючи за вдержанням «Жіночого Світу» — опустите-ж руки й охлянете знова, так воно, це средство, впаде і колись знова прийдеться зачинати наново.

Час — хоч дуже важкий з матеріальної сторони, не дозволяє нам, українським жінкам, о-ставати з опущеними руками і спокійно глядіти, як важко страдає нарід під ворожими займанщинами. Вихід з теперішнього положення лежить не в бездіяльності й пасивности а в духовім піднесенню, у важкій боротьбі, праці й посвяті.

Збудітьте-ж сестри-Українки, відкиньте від себе зневіру, якою заслонили наші очі вороги; проженіть від себе всякі роздори й непорозуміння, які відсувають у віддаль наше державне відродження а допомагають ворогам нашим панувати над нами.

Наберіть духа й відваги до праці й посвяти. Читайте, передплачуйте, ширіть і піддержуйте «Жіночий Світ», свій одинокий жіночий журнал в Америці.

Не великий він ще обємом, не багатий змістом, як у жінок багатих націй, але й не послидній.

Ми спромоглися на це, на що нас стати. Буде нас більше в рядах С. У. А., зуміємо ми обеднати тисячі нашого жіноцтва в Америці, тоді й наш «Жіночий Світ» буде більший обємом і багатий змістом.

До цієї пори з рідного краю обіцяли нам помагати своєю співпрацею «Жіночому Світові» — наша визначна письменниця Ольга Кобилянська, і редакторка п-ні Сидонія Никорович, яких праці уже поміщені в цьому числі. Ми навязуємо звязки крім того з многими иншими визначними Українками в усіх частях світа.

В Америці згодилися співпрацювати з «Жіночим Світом» поважне число наших талановитих жінок і муцин, як рівнож молодих українських студенток і студентів.

Проте сміло глядімо в будучиність і віримо що при вашій допозі й активности сестри-Українки, ми вдержимо це видавництво й відкриємо перед собою краще майбутнє.

Від Редакції.

Марія Е. Бек.

Наші здобутки, недостачі та надії

Наше видавництво повстало серед найтяжчих часів для українського народу по обох боках океану, але сама життєва konieczність покликала його до життя під теперішню хвилю. Економічна криза викинула на містовий брук десятки тисяч українських робітників та виставила майже стільки родин на голод та на всяку іншу нужду. На українських землях, розчехвертованих чужими наїздниками, пішло послідовне та основне нищення всего, що створено живою українською душею та придбано важкою працею рук. Здавалось, що українському народові грозила неминуча смерть а за тим і загибель української еміграції в Америці.

Але сталося диво. У цім морі сліз та мук зродилась кріпка віра в остаточну перемогу та вдала в збоділі душі нову силу й завзяття та створила кріпку національну твердиню, яку ледви чи ворогам вдасться здобути. Повіяло свіжим духом в українських хатах, немов гриби по дощі виринули культурні та економічні інституції, а вслід за цим, щось загуло в підземеллі та потрясло основами ворожої структури. Український народ нагло здержав свій відступ та перейшов в наступ, щоби силою вибороти собі належні права.

У цім відродженні народу, не малу роль відіграли українські жінки. Вже світова війна висунула їх вперед, як важкий чинник громадянського життя та примусила їх вийти поза вузькі рамки домашнього життя; українська визвольна війна закріпила їм цю позицію. Сьогодні їхня участь у суспільному житті є konieczною й без неї не може бути й мови про повний успіх визвольної боротьби.

Тимчасом українські жінки в Америці, осталися далеко позаду. Від десятків літ ніхто не піклувався їхньою долею й вони вже навіть зжилися з існуючими обставинами. Їх задовольняло домашнє життя й ціла їхня журба заключалась у тім, щоби набути власну домівку, виплекати якнайскорше добрих робітників та на старості літ мати бодай якусь поміч. Доля їхніх братів чи сестер за океаном не турбувала їх і вони вдовольнялись тим, що інколи вислали родині кілька доларів в подарунок. Аж тоді, коли цілу Україну покрила червона заграда, коли по цім боці океану відбувся сильним відго-

моном крик розпуки катованого народу, аж тоді заворушилися українські жінки та почали організувати поміч своєму безталанному народові.

На тлі допомогової акції зродилися перші народні жіночі організації в Америці. Але назрівали нові події та викликували нові потреби й ці жінки були змушені поширювати поле праці. Працювали вони звичайно малими гуртками й тому праця не давала бажаних успіхів. Щоби зосередити всю цю працю та пустити її одним широким руслом, українські жінки створили свою краєву організацію Союз Українок Америки та протягом вже кількох років розвинулись до тої міри, що вже були вислі скалики Перший Жіночий Конгрес в травні минулого року. Ця перша маніфестація жіночої сили в Америці додала охоти Українкам до живітної праці та заставила їх розбудувувати С. У. А. новими відділами назовні, та скріплюватись якістю унутрі.

Але саме тепер, коли українські жінки розвинули свою діяльність у більших розмірах, відчували вони свою кволість та побачили свої недостачі. Зпоміж яких двісті тисяч Українок в Америці, тільки один відсоток став до праці на народній ниві а решта, замкнувшись в чотирьох стінах домашнього гнізда, надалі жили собі буденним життям та навіть не думали подати своїм сестрам помічну руку. Молодь, ця надія кожного народу, відцурувалася своєї матері та всего їй рідного. Розсувалися підвалини культурно-просвітних інституцій, побудованих на здорових старокраєвих традиціях й їм загрожував упадок. По хатах зникла свіжість та мирність, а натомість виповнила їх нездорова задуха пиянства а з ним в парі ідуca колотнеча. Приятельська ввічливість та ввічливість перемінялися в ідкі обоюльні викиди та обмови. Розвинулись до великої міри: самолюбство, жажда наживи, бажання верховодити та внесли повний хаос в наше суспільне життя та спинили всякий поступ.

Охочі одиниці, можливо не з власної вини, відчували знову великі недостачі в підготованні до громадянського життя. Нераз дучалось, що треба було якісь жінці написати листа по організаційнім ділі, а вона не вміла писати взагалі, або вміла писати так, як її навчили ще в польській школі, латинськими буквами. Прийшлося такій жінці сказати кілька слів про якусь важну історичну подію, але вона сама про неї нічого не знала, бо не читала української історії.

Запитала її власна дитина про якогось славного українського письменника, але вона сама поза імення нічого про нього не знала. Довелось їй стрінути цікавого чужинця, який не бачив різниці між її нацією та якоюсь іншою славянською нацією, але вона не могла йому дати пояснення, бо сама не розбиралась у цій питанні. І на кожному кроці, при кожній нагоді, приходилось їй соромити та червоніти, бо вона вважала себе свідомою україною, бажала виховувати своїх дітей у цій душі, але сама не знала своєї мови, історії та культури.

Розуміється, що не можна приписувати тут вини українським жінкам, але одною з причин цього стану, треба вважати їхнє соціальне положення. Українські жінки в Америці — це робітниця, які немилосердно використовувано та не давано їм нагоди здобувати знання. А знову через брак освіти, не могло поправитись їхнє соціальне положення й вони не могли стати впливовою силою. Всетаки за найважливішу причину такого незавидного положення українських жінок треба було уважати відсутність української організації.

Хоча й були деякі одиниці, котрі посвячувались праці у цій напрямі, вони були так широко порозкидувані, що годі було їм порозумітись, обмінятись добрими думками, чи заохотити себе взаїмно примірними ділами. Бракувало того знаменника, до якого можна би було звести усю працю та показати її в цілості. І хоча врядигоди появлялись вістки про жіночий рух в Америці, вони не доходили до відома загалу жіноцтва й не викликували відповідного впливу. Болючо давався відчуття брак жіночої преси в Америці в останніх роках, яка ведаб період в організаційним та культурним життя нашого жіноцтва.

Ось причини, які заставили нас не вижидати догіднішого часу, але негайно випустити у світ наш журнал «Жіночий Світ». Тепер рішається доля українського народу, тепер йде боротьба на життя й смерть на всіх землях України й тепер ми рішатимемо долю української еміграції. Тому й ми не могли відкладати це діло на завтра.

Ми не ставимо собі великих завдань, не думаємо творити чудес, але зате з твердою надією в душах старатимемо викорінити поступенно усі наші недостатки, заспокоїти до певної міри наші потреби та засіяти нашу жіночу ниву здоровим національним зерном. Коли це нам удасться бодай в маленькій мірі, ми будемо за-

О. С. Мусійчук.

ГІМН СОЮЗА УКРАЇНОК

Гей, Сестри, вгору очи і духа піднесім,
Стрічати кращу долю ми разом всі ідім.
Вже сходить ясне сонце для України дочок,
Нас кличе всіх до праці Союз Українок.

Нас кличе дух Героїв, що впали в боротьбі,
Ах, годі нам бездільно гаїти час в журбі.
З прапором синьо-жовтим вперед ідім крок
в крок,
А гасло всіх нас буде: Союз Українок.

Не бракне в нас відваги, не страшний ворог нам,
Ми прагнем щастя й долі унукам і синам.
Ми йдем на рідну ниву і праця нам вінок.
Бо нас усіх єднає Союз Українок.

доволени, бо сповнимо бодай вчисти свій обов'язок.

Однак сам успіх та остаточний вислід залежатиме від загалу українських жінок. Щоби журнал міг розвинутись та побільшитись як формою так змістом, треба, щоби кожна українська жінка зацікавилася ним. Вона повинна не тільки сама передплатити його, але доглянути, щоби він не поминув і хати її сусідки. Вона повинна не тільки прочитати його, передумати над його змістом, але й написати до нього свої думки та розказати децю про жіночий рух на місці. Обовязком її буде при кожній нагоді здобувати пресовий фонд, щоби видавництво не витрачувало дорогого часу на відозви, але присвячувало весь більш корисний праці.

Тож до праці українські жінки! Хай кожна з нас зосібна покаже, що нам справді залежить на долі українського жіноцтва та на долі цілого українського народу! Хай виросте мого жіноча організація та улесшить народкові здобути волю та зажити кращим життям у своїй державі! Хай «Жіночий Світ» стане журналом всіх і для всіх!

Ольга Кобилянська.

"Не смійтесь"

(З народнього повіря)

(Право передруку застережене.—»Жіночий Світ«.)

Се розказувала мені Стефанія М., стара міщанка, поважна і мовчлива, що говорила все так вдержливо, наче продавала кожне слово по золотому.

»Вона, та пані, Ірина по імені«, — розповідала вищезгадана, — »донька вищого почтового урядника, гарна, працююча, весела і співуча, вийшла за муж, переживши двайцять і кілька літ. Не вийшла з любови за муж, бо по правді кажучи се і не так легко і не кождому трапляється. Вийшла за мушину чесного, доброго урядника, знаного патріота, чоловіка солідного, як кажуть німці, з поверховности ні гарного ні несимпатичного а радше буденного. І жили вони кілька років в примірній згоді. Зявилось в них по роках і двоє диточок. Одно до батька подібне, друге до матері.«

— Муж і батько сповняв свої обовязки і рідко коли заходила дисгармонія в тім подружжю а коли вже наступали такі хвили, то вона, пані Ірина, висувала спідню губу вперед і боронилася проти його закидів: »Тиб не допікав мені нісеїтництва а затям собі раз на завсідги, що я за тебе з любови не пішла а єсьм тобі все чесна і моральна жінка і ти мене лиш хйба не хочеш розуміти, як тобі де-що в моім поведенню, чи строю або репрезентації дому не зовсім ясне. О однім одначе будь переконаний. Я всіма силами і з чистим сумлінням віддаю свої сили нашим

дітям. Згадую свої молоді дівочі літа як гарний сон, в котрих я гордилася поважними поклонниками, ровесниками, приятелями як воно вже в жит-

ОЛЬГА КОБИЛЯНСКА
(Найновіша знимка)

тю молодих і гарних дівчат буває, як в прочім і в твоім колишнім молодім життю, ти безперечно також мав свої ідеали і знакомости. Чого взагалі критикувати себе обопільно, коли раз ми злучені, маємо діти і треба нам жити, сповняти свої обовязки проти себе, дітей, нашого суспільства і в прочім жити як Господь приказав і як жили твої і мої предки. Кожде з нас має свої добрі і слабші сторони. Зроблю я зле, прости, навчи мене на ліпше. Поповниш ти таке, я прощу тобі і ніколи не забуваймо, що лиш спільними силами збудуємо храм. Храм чистоти і приміру для наших дітей і ближніх, хоч і пібрані без любови.«

Він здвигнув плечима, по його устах промайнув ледви

замітний сумний усміх і він повторив її послідні слова: »без любови« і опустив кімнату, подавшись до уряду, будучи акуратним, педантним урядником, ба примірним для інших своїх колегів, (товаришів) котрі визначалися іншими не менше цінними урядничими прикметами.

І минав собі час.

Жили в гарній околиці повній зелені, де пробігали з шумом, булькотом потоки з вершин і де зїжджалися літники, за повновали ліси перфумами і культурним здегенерованням і вбивали святу тишину природи, надаючи тим »цінність« місцевости, оставляючи з відїздом за собою повноту шматів, часописей, кусники пуделочок, бомбонерок, чоколядок і т. п.

Одного такого року, в якійсь там порі, зайшов наш добродій урядник до своєї жінки і сповістив її, що одна пані-українка-вдовиця, з донькою (старшою від їх диточок), звернулася через одного його знакомого з пропозицією, чи не могла-би на якийсь час замешкати в них (в нього і його жінки) в окремії кімнаті з дитиною.

Правда, вона покищо не могла-б платити, але вмісто того вона була-б щирою поміщицею в господарстві як в варенно, прятанці, праці огородовій і всякій яка-б і не була від господарів пожадана.

»Як гадаєш Ірино, прийняти ту жінку в дім? «Ушко»-ї ім'я Розваж, вона дуже випрошується... безпомічна... ми і так без слуги«.

Пані Ірина здвигнула плечима і підняла брови: »Ми без слуги Івасю, то правда, Я здорова-але наколи-б вона оказалась відповідною, своєю особою і інтелегентною для нас і ми зробили-б вдовиці-українці

полекшу то... як гадаєш чоловічку, може-б зробили пробу на якийсь час... гм?»

Пані Ірина подивилася на чоловіка.

Він поглянув так само на ню, погладив її пестливо по щоці і пождав хвилину.

В пані Ірини обізвалося добре серце, вона згадала своїх сестер, між ними і одну вдочицу, поставила себе в уяві в ситуацію пані «Ушко» і пристала на прохання незнакоїмої.

Без застановлення із своєї сторони добродій «Івас» прийняв рішення своєї жінки до відомості.

Одна з трьох невеликих кімнат приладилася для незнакоїмої і третьої днини спровадилася пані Ушко з своєю дівчиною до нашої знакоїмої пари.

Її симпатична особистість, на разі не киче потрібна, вміла незаметно виробитись пожаданою. При кухні вона оказалась вмілою, у відношенню до господарів і дітей була ввічливою і інтелігентна, з поверховості майже гарна, бо чорне її блискуче волосся, укладене в приличну зачіску і з лиця свіжа, рум'яна, звертала увагу на себе. Місце, яке заняла, наче здавна ждало на ню.

Пані Ірина, добра і взглядна з вдачі, хоч і відчула заняття того місяця, не мала змоги і особистої відваги нарушити се словам.

Дні, тижні і місяці вже минали, як пані Ушко не переставала бути з своєю донечкою все щоденно гостею при обідах, вечерах і інших нагодах.

Чудною силою угнізджувалася.

Коли з'являвся хто з його родини на відвідини, вона мала

свій невідмінний спосіб ставатися обовязково потрібною. Коли хто з її, пані Ірини, своїх, вона узаasadняла свою присутність в сій хаті, але все так, наче-б існувала лише з одної сторони, вмовляючи в присутних милим усміхом, що господар оставляє свої «мухи» поза порогом і буває не тим самим чоловіком, яким пізнала його зразу.

Вертаючи з свого бюра він, хоч і не занедбував свою жінку і діти, то найпізнішу пору свого побуту в хаті перебував з нею.

Пані Ірина, колишня краса, хоч ще все принадна, почала мінитися в очах мужа а діти ставали йому байдужними.

Старша від них донечка пані Ушко верховодила ним і, хоч вони були в своїх вчинках і поведінню правдивими дітьми, почали перебирати поволи фарисейське поведіння їх старшої товаришки, що виходила з кімнати матері краще одягнена, і в манерах неприродна, почали своїм поступованням, говіркою і вчинками деморалізуватися і потайно сум і журу в замкненій душі своєї матері вибликувати.

Грошеві квоти на господарські видатки почали в меншій скількості появлятися в руках жінки, що зносила се терпеливо, без вглублювання допитам в чоловіка причини сего і через се давати причину до злого гумору і старалася переходити до дневного порядку, однакovo провадити діти як найстаранніше, виключаючи свою особу з області теперішности через пожиття з паненою Ушко під одним дахом.

Одної днини, помимо своєї уступчивости до чоловічих забаванок взглядом її співлюка-

торки, була сильно трунута, коли зачула від сеї-ж без всяких інтродукцій, що від коли вона, пані Ушко, перебуває в сій хаті, пані Ірина постарілася.

«Не знаю докладно ріжницю літ між нами обома, але погляньте в зеркало і скажіть собі самі чи можете ви при мині мати якісь претенсії зі сторони мужчин?»

Пані Ірина вглянула через вікно, де гралася в садку її диточки в літах 6—7 років і спитала лиш себе в душі, ніби вмираючи: «Що зі мною?»

«А так, так пані. Між нами обома ваш чоловік не може вас вибрати.»

Пані Ірина вийшла з хати.

(Дальше буде.)

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ГОЛОВНА УПРАВА

Нью Йорк Сити.

До Відділів Союзу Українок Америки.

Отсе появляється перше число українського місячника «Жіночий Світ», в українській і англійській мові. Буде це пів офіційний орган Союзу Українок Америки. Усі відділи США будуть висилати до него свої звідомлення про працю, та фотографію членів відділу. Головна Управа США буде поміщувати тут місячні обіжники і комунікати. Кождий відділ обовязаний передплатувати цей журнал. Передплата \$2.00 в рік. Надаєть ширити його поміж жіноцтвом і молоддю Вашої громади. Відділ, котрий придбає найбільше передплатників одержить нагороду.

З високою пошаною,

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ.

Сидонія Никорвич.

ПЕКУЧІ НАРОДНІ ЗАВДАННЯ
УКРАЇНКИ ІНТЕЛІГЕНТКИ.

Український нарід почетвертовано і він полав у тяжку неволю. Роки за роками минають нам у неволі і за весь час по війні, що ми українки зробили доброго для свого поневоленого народу? Чи ми за той час хоч бодай порозуміли як слід наше положення в неволі і зрозуміли, як треба нам спільними силами ратуватися з неї. Наш нарід переживає таку велику трагедію, позбавлений деяких прав, позбавлений волі. Свідоме жіноцтво, це цвіт, це душа народу, коли воно вповні свідоме swojego завдання, коли воно діяльне, — коли виявляє з себе культурний чин.

Та нема нічого ганебнішого і сумнішого, як замирання національної душі. Байдушність інтелігенції до свого народу, це великий гріх. Вперше з цієї духової мертвоти, з цієї байдужости, має пробудитися Українка, до нового, повного життя, — на неї в народі ждуть великі завдання, — виховання нації. Передня наша верства, наші попередниці не виховали нас як слід на українських громадянськ, не натхнули в наші душі гордого духа національної свідомости, не показали нам як слід наші завдання у народі, — так пора нам самим піднести наші чола, і з подвійним зав'язанням направити давне лихо, щоб не пропали наші сини і дочкі в духовій темряві. Пробудімся душею з страшного умиртвіння, подивімся на світ божий українським серцем, українськими очима і вчм наших дітей світ бачити тільки українським серцем, — критично. Все нашу увагу звертаємо на молоде покоління, на наших дітей. Даймо нашим дітям український духовий корм, виховуймо їх у правдивім українським дусі. Всіх їх розуміти,

любити і шанувати своє понад все. Українка мусить вже раз пізнати своє святе завдання у своїм народі, має зрозуміти те, що вона має якусь місію сповнити, що вона тому народови і своїй батьківщині дуже багато винна. В тім народі, де вона вродилася, виховалася, в яким жне, до якого себе зачисляє.

Ми знаємо добре ту піснюку про «злі часи», — це вимівка тільки для гниляків. Жива людина проявляє з себе життя, як раз у найтяжчих обставинах. Хоч завтра приходить вмерти, сьогодні виявляймо з себе боротьбу і чин, співаймо пісню побіди!

Нема нічого страшнішого і більш негідного для свідомої матері, як виховувати в рідній хаті українським хлібом ворогів свого народу: всяких ренегатів, зрадників та запродавців. Кожна інтелігентна українка нехай добре над тим застановиться, кого вона у своїй хаті годувє і виховує, бо за це має тяжко відвічати, бо за це чекає нас справедливий суд нашого народу. Коли прозріє український народ, то буде справедливий суд на всіх зрадників, перекінчиків, їх найменше чекає загальний бойкот в народі. Всі ті зрадники і перекінчики що то вираються в чуже пір'я, що кормляться хлібом українського народу й зате старуються винародовлювати свій нарід, цих лицемірів і фарисеїв чекає правдивий гнів і заплата.

— Учітєся брати мої, ...
Думайте, читайте —
І чужого научайтєся,
Свого-ж не цурайтєся. —

Т. Шевченко.

Др. Г. Г. Скегар.

ЧИ СПОВНЯЮТЬ НАШ МАМИ
СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК?

Всьо, що є добре в мені
Завдячую мамі своїй.

— Ліноклі.

Приходиться радіти з нагоди появи жіночого журналу в Америці «Жіночий Світ». Журнал є спеціально видаваний для українського жіноцтва, де буде порушуватися їхні духові, культурні і національні справи. Я не знаю жадної іншої ділянки в нашому житті в Америці так важкої, як поява такого журналу. Цей журнал, як що виповнить свої завдання, зробить найважливішу роботу, яку ми дотепер зробили. Тому треба доложити всіх старань, щоб «Жіночий Світ» бачив довго а довго божий світ.

Я зачав свою статтю питанням: чи сповняють наші мами свій обов'язок, і рівночасно відповідаю, — що не всі! Щоби не було непорозуміння, що до цього, що я розумію під обов'язком, то скажу, що виховання дітей в українському дусі — а головню навчання їх добре української мови — уважаю за святий обов'язок кожної нашої мами.

Чому уважаю я це питання (виховання наших дітей в українським дусі) за найважливіше в Америці? А тому — бо бачу, що занедбання цього питання **принесити нам певну смерть!** Нашу смерть прискорюють деякі священники, котрі обстоюють погляд, що вистарчить уродженім українським дітям в Америці **бути духом Українцями.** ...Знаю навіть адвоката, котрий по вченому аргументує, що Українці тут з'асеміюються, тому шкода ставити перешкоди, бо чим скорше, тим дучше для нас. А коли я доказував священникові та адвокотові, що вони миліться, коли певняють других, що

нам вільно загубити свою мову в Америці а остатися лише «духом Українцями», бо ми й так **нічого окрім мови не маємо**, то оба вони впевняли мене, що коли я ніколи не помиляюся то тепер комплетно помиляюсь.

Та вертаймо до мамів та їх обовязку. Жиємо тепер в краю, де панує англійська мова. На вулиці та в школі дитина говорить лише по англійски. В дома наша дитина мусіла би говорити по українски, бо як ні, то де-ж інше навчаться дитина мови? В такім випадку мама являється першою й найважлишою учителькою, а дім школою. А як мама не виповнить свого обовязку, не навчить своєї дитини української мови, тоді всьо пропало. Тоді не допоможе нам ані жадна політика, ані запевнення, що як наші діти будуть «духом Українцями», то ми всетаки останемося Українцями.

Це питання було би менше болюче, як би то лише невідомі мами не вповняли свого обовязку, але дуже болючим є воно, коло навіть і «свідомі» мами цим грішать. Погляньте лише у великих містах, по товариствах та церквах, а знайдете таке: діти священника української церкви встидаються української мови, бо тато і мама голорять до них ломаною англійською; в якомусь товаристві грає першорядну роль якась пані а діти її, ані не приходять до українських товариств, ані не говорять по українски; предсідатель збирає сотки доларів з ренти місячно, але тато дальше працює в фабриці, а мама працює в другій фабриці, а діти? що-ж, вулиця виховує дітей! Родичі дальше «роблять гроші» для українських дітей, а діти дуже давненько перестали бути Українцями, бо

хто-ж їх мав виховати на Українці? Дальше є собі доктор, аптикар, чи адвокат і цей женився з полькою, шведкою, жидівкою, але духом він дуже великий Українець! Рівнож є собі Українка, яка покинула школи, але віддалася за Американця, Поляка, Німця, чи Росіяна, але духом вона є добра Українка.

От так можемо йти в безконечність, які то ми «патріоти» але **лише духом**. А до дітей своїх, як наші мами говорять? Ось послушайте, як одна мама оповідала своїй сусідці про свого «бойска Майка»:

«Мій бойс Майк убрався в нові шуси і пошлісувався по флорі та впав штепсами до салеру а в руці тримав копик з крімом і розшпільовав на суг а тепер сидить в румі на гоштізі тай клінує його».

А коли хтось не вірить, що так наші мами говорять, то нехай прислухається в першій ліпшій домі. Я питаю Вас мами — куди зайдемо, коли ви не виповните свого національного обовязку? Заподіяне зло можна ще направити! Ще не є пізно (в деяких випадках), але треба сейчас взятися до праці. І то не лише в своїй хаті, але свідоміці мами мали би ще поучити менше свідомих, як виховувати своїх дітей в українському дуці. Цей обовязок рішучо належить до мами а не до тата, — а як мама не виконає його, тоді ціла родина є пропавша для Українців.

Перечитайте собі три рази понищу поезію, щоби знати, як Англієці дорожать дитиною:

«We are all blind until we see
That in the human plan
Nothing is worth the making
Unless it makes the man.
Why build our cities glorious,
If man unbuilt does go;
In vain we build the world
unless —
The builder also grows».

Праця у Відділах СУА.

БОФАЛО, Н. Й.

Відкриття відділу Союзу Українок

В нашому місті засновано Союз Українок, а саме 20 лютого ц. р. Ширші збори Союзу відбулися 5 березня де було вже присутних 43 члениці й де вибрано уряд на 1933 рік. На цих зборах рівнож рішено зарядити торжественне відкриття цієї першої жіночої організації в нашому місті, що взяла собі за ціль не партійну боротьбу, що досі виходила на шкоду нашій українській громаді в Бофало а спільну солідну працю для піднесення нашої національної української громади та української справи взагалі.

Днем відкриття була неділя 2. квітня ц. р. Програму поділено на дві часті: Концерт, що розпочався в 7.30 вечером, і спільна гостина. Програму концерту виповнили: хор «Бандурист», хор жіночий: сестрицтва св. Ольги й Союзу Українок, хор дівочий Української школи Православної Громади і наша молода оркестра.

Свято відкрила предсідателька а жіночий хор відспівав «Гей, сестри, вгору очі», гимн Союзу Українок. Потім вірші цієї відділяювала пані Емілія Лиська.

За цим ішли різні точки: хорові соль, дуети, та деклямації. Деклямували пані: А. Качур, Е. Лиська, М. Бурштінська і пані: А. Левичька, С. Була, К. Климо.

Сольо сопрано «Стоїть гора високая» й «І учора орав» відспівала пані Марія Бурштінська, при супроводі на півні Бориса Хоптяка. Сольо сопрано «Хустиночко» відспівала пані М. Мусячук при супроводі її дочкни, панні Ірисі. Дуєт «Тихо Дунай воду несе» і на

домагання «Ой деж ти ся, мій миленький, вибираєш» відспівали пані: Марія Кіналь і М. Мусійчук. Борис Хонтяк заграв українську шумку, як сольо на п'яні.

Програма всього концерту спочивала в руках о. С. Мусійчука.

Гарний і зрозумілий реферат відчитала організаторка СВА, пані Анна Качур. Прочитано привіт від головної представительки СВА, пані О. Лотоцької.

Перед закінченням концертної програми вийшов на сцену п. Юрій Баран і покликав увесь уряд СВА, до якого ввійшли: п. Мирослава Мусійчук, представителка; Марія Бурштинська, заст. предс. Марія Кіналь, секр. рекорд.; А. Град, секр. фін.; Софія Гут, касієрка, Анна Качур, організаторка й Олія Кузіна та Марія Баран, контрольорки. Уряд уставився в ряд, а п. Ю. Баран виголосив привіт для Союзу Українок від імені всіх мужеських організацій Бофала та вручив Союзови гарний букет цвітів. Ця точка програми була зворушуючою до сліз, а ще кращою вона видалася, коли хор гримнув шире «Многая літа» Союзіві Україні.

Тут забрав ще шире тепле

слово п. Юрій Гура, висловлюючи іменем мужчин вдоволення та радість з приводу організації жіноцтва в Бофало.

Рівнож привітала Союз Українок від імені американської організації «Інтернешенел Інститют» пані Ейда Бесс, котра була присутна на цім торжестві в асисті інших визначних Американок.

Хор «Бандурист» і хор жіночий відспівали український гимн, а за цим слідувала друга часть торжества — спільна гостина. Тостмєстром гостини був п. Ю. Гура. Говорили; Іван Дісік, С. Юзьвак, Анна Качур, о. Мусійчук, а всі на тему побажань гарних успіхів Союзіві Україні.

Марія Кіналь, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Жіночі збори.

На днях 6 і 7 квітня ц. р., несподівано загостила до Дітройт, Міш., панна Маруся Бек. З цієї нагоди відділи СВА в Гемтремк і Дітройт уладили загальні збори, на яких п. Бек реферувала справу видавництва жіночого журналу, під назвою: «Жіночий Світ».

Це видавництво організує п.

Бек за згодою централі СВА.

Перші збори відбулися в Гемтремк, в Українській Хаті, якими проводила голова відділу СВА, п. Стецко. Тому, що діло це нове, жінки спершу якось неспішно забирали голоси. Однак всі виявили згоду, що такий журнал konieczний. Ю. М. Шустакевич коротко представила користи жіночого журналу.

Зібрано передплату, а п. Стецко проголосила ще в найближчу неділю окремі збори члениць, на яких уложать відповідний плян щодо дальшого піддержання видавництва. На цьому закінчено зібрання.

На наступний день скликано збори в галі Всеукраїнського Горожанського Клубу в Дітройт, на яких крім жінок явилось більше число мужчин. Голова 16 відділу СВА, п. А. Філяс, відкрила збори. Шановна референтка представила зібранню справу видавництва.

Забирали голоси пані: Романів, Курило, Паньків і Стружовська, секр. від 23 СВА. Де котрі жінки до певної міри виявляли непевність удержання такого журналу через загальну депресію, однак референтка наклепувала, що коли зважа-

ДЕЛЕГАТКИ Й ГОСТІ НА КОНГРЕСІ СОЮЗІ УКРАЇНОК

тимемо на непевність, то ніколи не поступимо вперед і стоятимемо на місці. Інші жінки висказували радість, що появиться «Жіночий Світ».

Зібрано кілька передплат і на цьому закінчено збори

Спокійно й справді наче певно, без великого шуму, без розмаху йде видавництво «Жіночого Світу». І так краще. Не треба солом'яного вогню, який звичайно оставляє по собі легкий попіл, що за найменшим подувом вітру, розлітається

Не вагайтесь, ідім сміло вперед! Зрозуміймо, що це видавцтво конечно потрібне для нашого піднесення та для кращого розвитку нашої організації. Повітаймо з радістю «Жіночий Світ», як весняну пташу й доложім усіх сил, щоб запевнити йому буття.

В четвер 27. квітня відбулися річні збори СВА, Від. 16., де вибрано новий уряд в особах пань: А. Дячуні, голови; Ю. М. Шустакевичевої, писарки і А. Філісової, скарбнички. При чім вписалося поважне число нових членкинь.

Ю. М. Ш.

ПІТСБУРГ, ПА., НАША ПРАЦЯ.

Вже минає два роки, як гурток українських жінок оснував товариство ім. Ольги Басарабової. По Першій Конгресі Союзу Українок Америки, товариство приступило до цієї краєвої організації.

Наші жінки предвиджували, що важко буде їм працювати серед теперішніх обставин, бо економічна криза відстрашувала кожного від всяких видатків а до того, як майже в кожній громаді, в нас було велике роздроблення сил. Вєстакі за цих два роки вдалося жінкам зробити дещо корисного та оправдати існування такого товариства.

Товариство уряджувало народні свята концерти, чайні вечірки й хоча не звертало увагу на матеріальні здобутки, потрафило вислати відповідну суму на народні цілі. Особлившу увагу звернуло товариство на молодіж вичих шкіл та помогло їм заложити «Студентський Клуб», який гарно розвивається. Тепер товариство переводить вигравку, щоби вислати бодай десять доларів на експонати Союзу Українок Америки на Світову Виставу.

Крім цього, товариство старалося zorganizувати нові відділи Союзу Українок, але праця в тім напрямі йшла дуже поволі. Жінки бояться всяких розходів під теперішню пору та навіть не хочуть відповідати на листи. Криза не повинна спинувати українських жінок творити свої організації, бо видатки які получені з таким товариством такі малі, що можна їх покрити одним малим підприємством.

В будучині сподіємось більше працювати в нашій відділі та притягнути до праці з нами українських жінок околиці.

Секретарка.

ВОНА ЛЮБИТЬ ЙОГО

Учителька питала Стефку як називається її батько.

«Папа», відповіла Стефка.

«Добре, дитинко», каже учителька, «але як його називає мама?»

«Вона ніяк його не називає», — відповіла щиро Стефка. «Вона його любить».

ЯКИЙ ВІДБУВСЯ В ТРАВНІ М. Р. В НЬО ЙОРКУ

Маруся Синенька.

Розмова

На широких полях України стоять одинцем порозкидувані могилки. У головах вистають із чорної землиці березові хрести а на таблицях видніють навмисне затерті підлюю рукою написи: »НЕЗНАНИМ ГЕРО-ЯМ«. Осінній вітер витягає якусь сумну мелодію. Мабуть співає заходячому сонцю похоронний марш, бо воно стомлене заховалось за обрій і немов на пращання землі, кицуло жмутом догоряючих лучів. Навпростець поля, до одної з могилок, закрадається старенька жінка. Кидає гнівним поглядом на осторугу »встемп взброньоні« та біжить останками сил наперід. Добігла, простяглась вздовж на могили й тяжко заридала.

Сину, мій сину, садинокій та дорогий! Десять довгих та далеких миль ішла я, щоби щераз, може вже вполслідне, скропити гарячими сльозами твою могилу. Та це не є вже сльози жалю: я знаю, що ти їх не любови ніколи. Не гнівайся сину, це відмінні сльози. Тамтих я вже давно позбулася. Вір, це сльози радости, що я змогла привести на світ такого сина. Я спочатку не розуміла тебе, дивилася на твої святі ідеї, як на диточі мрії, не пускала тебе на страшну війноньку, як кожна чутлива матір, старалась зберегти тебе від мук та страждання. Я навіть допустилась такого страшного гріха, що тебе прокляла, коли проти моєї волі пішов боронити вітчину. Вибач, сину, я не знала краще тоді. Доперва сьогодні я побачила тебе в ясній авреолі святости та геройства й відчула свій гріх, мені на душі

важко стало, мене давить щось у горлі, грудь мені роззирає, що я засліплена в своїй материнській любові, мало що не позбавила тебе цього великого скарбу. Доперва сьогодні лаячка хижість зняла з моїх очей полуду й я побачила все; побачила й інші матері.

Сину, вони, ці вороги прокляті, прийшли вночі в село та створили пекло. Читальну спалили, кооперативу розбили, забрали: наше збіжжя, худобу, дріб, а коли твій батько за своїм добром впімнувся його важко побили. Він вже ніколи не піднесеться з постелі! Били й мене, знущались, катували; диви, скільки мойого сивого волосся мені вирвали. Коли люде за мною обстали, так вони тоді стріляли й неодного замордували. Цілі два тижні в селі пили, бенкетували, землю нам цідувать казали, польському вірлові нас віват кричать заставляли й неодній бідній та нещасній дівчині кривду зділали.

Ой, Боже, де ти! Чом не зішлеш на них свойого смертоносного грому? Чом острою лискавою не прошиєш серце кожного ката, щоб вже більше не піднялась його брудна рука? Ах, правда! Це покута, гірка покута за це, що ми не пукали своїх синів у слухний час. Сину, колиб ти тільки щераз міг встати, щераз взяти в свої юнацькі руки »гверика«, я не спинялаб тебе; я сама пішлаб з тобою, бодай кулі носилаб, щоб тільки погубити цих клятих ворогів! Але ти вже не станеш . . .

Спи спокійно, сину, не смутися! Хоча твоє тіло зліл пажерливі хробачки, твій бодрий

дух остався між твоїми товаришами. Твоя кров, твої муки, зродили нові кадри борців й ворог вже тремтить. Він злиться, мститья, невинних карає, але у тихі ночі по наших селах та містах товчється вступ помсти й за кожную українську жертву, десять ворожих забирає. А тимчасом народ мовчить, таємно про великий день гадає. . . .

Тямиши той день, як повітали жовто-блакитні прапори? Як неслась гримка пісня воскресення в горах Карпатах та котилась голосним гоном аж по гори Кавказ? Як ви довгими рядами, з пісню на устах, та з святою вірою в побіду у душах, рвалися до бою? Боже, це були світлі моменти, це були ясні дні, хоча ми їх тоді ще зовсім не розуміли. А тепер, коли ляхи наших синів стріляють, коли батьків тисячами в тюрми саджають, наші школи та церкви замикають, нашу рідну мову нам забирають,— ми пізнали вповні вашу велику ідею.

Але від сьогодні буде інакше. Я, й тисячі таких жінок як я, присягаємо на твою проливу кров, на твої білі кости, що вже нічого на світі не спинить нас лучитись у могучі табори! Присягаємо не прохати більш ласки, але боротись так довго, доки не будемо могли помянути тебе вже у Вільній та Соборній Україні!

Опять рясні сльози залили її, затопили в горлі слова й вона затихла, замовкла. Ще кріпкіше чорну могилку обняла й закам'яніла. А осінній вітер знову зірвався, завив над її головою та поніс гоном її слова по долині: У Вільній та Соборній Україні. . .

Уляна Галицька.

СПОМИН

(Нарис)

Вже день світає і зоряні проміння розганяють ніч, щезають тіні. Усе ще потопає у тихому сні. На сході небо забарглося червоною півкулею і вся вселенна із запертим віддіхом жде нового дня, теплих проміннів сонця, під якими все оживає і наповняється радістю.

Аж ось прокинувся вітрець і мов збиточний хлопчик почав шевелитися а від цього шевеління, затремтіло листячко на деревині, одно друге, третє — і знову спокій...

Вітрець полинув далі і зачіпив дрімучу вишеньку, яка недоволено покивала за ним своїми віттями, повними червоних згідок; а далі стрибнув на кущ рожі що солодко дрімала, похиливши свої червоні головки до долу і шепнув: «Уставай!»

Затремтіла рожа, заколихалась головки і поспішлась завашна холодна роса до долу, мов найкрасі перлинні. А він, цей збиточник, погнався даліше.

Між деревами забіліли стіни нової хатини. Ану, що там?!..

І тихесенько, нішком підкрадається поміж зеленим барвінком, поміж блими делями а там стрибнув вище, на яблуню; потряс віточкою і яблукو упало собаці на ніс, що саме спала під яблунею.

Собака прокинулась, замуркотіла недоволено і потяглась лівіно під хату.

Аж ось збиточник запримітив між віттями яблуні відчинене віконце.

Ану, загляну ще там...

Біленьке личко потонуло у щасливому сні.

І подув вітрець шепотом: «Уставай!» а сам лукаво скрився за стіну. Та не досить йому. Він знова дунув в біленьке лич-

ко, на якому порушились чорненькі кучері і полоскотали по під шийку молоде, одинайять літ дівча, а сам безжурно погнався на садок, на горбочок а там і на дан. От тут його воля! Дунув весело а від того подув збудивсь лан ішениці і покотилась поволи золота хвиля а він, покрутивсь сюди туди, погнався на зелену діброву...

Від подуву лукавого збиточника прокинулась Марійка, що спала у хаті під вікном. Встала охочо, побігла в едачок, щоб умити личко ранишою росюю.

Поглянула на схід, сонечко чудово луною посідало перші проміння на світ. Пташки, пробудившись, на всі лади славили могучу природу. Марійка усміхнулась сонечковій привітню і пішла до стайні, зайняла свою «Чорнулю» і погнала на пасовиско.

У церкві відозвався несміло ранній дзвін а відгомін його понісся луною скрізь.

Сьогодні неділенька — подумала Марійка — підганяючи свою чорнулю вузьенькою стежкою понад річку, що спокійно плыла срібною лентою по при Марійчину сіножаті.

І ось вона привязала чорнулю на припоні а сама підійшла до берега, стала у воді задивившись на чудовий схід сонця. По обох боках річки розкинулись сині незабудьки, по яких вже й ранні пчілки увивались. Марійка стояла у воді і не могла відорвати свого зору від чудового краєвиду а маленькі рибки одна за другою боязко підпливали і торкались ніжно до її білих ніг. Її хотілось зловити рибочку, та вона знала, що всі вони миттю втічуть, як тільки рушити ногою.

Та в цій саме хвилі надлетіла ластівочка, зачепила крильцем воду і всі вони сплосхані

рівненько як на команду відплили. Марійка похилилась, щоб зірвати незабудьку, та її рука спинилась. Жаль стало дрібненької цвітки, вона сіла на березі і вдивилась в синю, дрібненьку красу... А чорнуля паслась недалечко і хряськала свіжу травичку.

Тепленький, спокійний, не дільний ранок сповивав чарамі невинну душу дівчати і вдивляючись в глибоку синьвалу неба, воно солодко задрімало.

І снитись їй, не що інше, а сама її чорнуля та каже до неї:

Сідай Марійко на мене, та поїдемо далеко, далеко за море. «Там краще — каже чорнуля, там ти будеш в шовках ходити».

Марійка видряпалась на чорнулю і ідуть. — Аж ось і море. Яйке через море, думає Марійка і страшно їй стало; а чорнуля по воді наче по піску. Тільки трошки стригне, але чим даліше від берега, тим глибше стригне у воді. Марійка цупко держиться чорнулі а тут вже її вода сягає ніг, вже й по плечах хлюпоче, ось ось потонути обі. Та раптом щось коло Марійчиного уха: хрясь, хрясь, хрясь, а далі щось наче острє, шорстке та мокре потерло її по лиці. Марійка кинулась перелякана з просони, уся мокра, спітніла і відчинивши очі побачила свою чорнулю, що стояла саме над нею, та величкими очима гляділа на Марійку і заревіла приязню наче говоривала — вже час до дому. «Так тиж мене повезеш до Америки?» питала Марійка своєю чорнулю. Сонечко підбілось ген ген високо і добре напекло її плечі, недармаж їй силось, що вона в морю, а деж вона так спітніла.

Схопилась вона, побігла на сіножаті, нарвала червоних маків, синіх блаватів і сіла плести вінок а згадавши свій сон, усміхнулась та затягнула пісню із «Снегрухи», яку то її батько

співав, граючи роллю якогось то Зацігравського в читальні:

А там в Америці край,
Там на дубі росте май.
Кукуруза як смерека,
В літі зимно в зимі спека.
Ми тут ходимо ногами,
А вони там головами
Коміть головами!

Марійці стало дуже смішно, як то в Америці люде ходять «коміть головами».

Поглянула на чорнулю і засміялась.

Скінчивши вінок підійшла до чорнулі, яка вже нетерпеливо відганялась від мух, заложила її вінок на роги і держачи одною рукою ріг, другою пистучком наступала єї в голову і погрозила: Ось тут мені гляди, не махай головою, щоб не скинула вінка як минувшій неділі.

Чорнуля покірно вислухала приказу малої газдині і направилась домів.

По дорозі люде ідучи до церкви поглядали на заквітчану чорнулю, що з високо піднесеною головою йшла повагом, гойдаючи повними лискучими боками.

За нею тупцяла босими ногами Марійка і заклавши два пальці в рота, роздумувала про Америку...

І справді за дев'ять років Марійка вибралась до Америки, тільки не на чорнулі а на кораблі.

Дітройт, 10 Травня, 1932.

ПРЕСОВИЙ ФОНД

На гостиніи прийняттю в домі Пані А. Лятишевської в Нью Йорку зібрано \$8.00 на пресовий фонд «Жіночого Світу», які передано до редакції видавництва. Цєю дорогою Редакція щиро дякує усім жертводавцям.

Відділ Союзу Українок, Вл. 26., в Гемтремк, Міш., переслав \$10.00 пресового фонду, за що Редакція складає ширю подяку.

Маруся Синенька.

МАТИ

Мати — це перше й найкраще слово, яке ми вимовили в нашому житті та з якого створили ми символ найчистішої любови та найбільшої посвяти.

Хто вона не булав ця матір: селянка, робітниця, чи інтелігентка, кожна з них надіялася свою дитину однаковою міркою материнської любови й то від першої хвилини її життя. Вона носила її на своїх руках більшу частину дня, годувала її своїми грудьми, пестила, цілувала, пісеньки співала. А навіть коли вже дитина спокійненько спала й тоді вона що хвилини до неї заглядала, прикривала та її яєним личком любовувалась. Заридала вона серед глухої ночі, так мати зривалась з твердого сну, зацитькувала її й уже так довго не лягала, поки її надія опять не заснула. А не дай боже Боже якої недуги на дитину! Тоді вона ні вдень, ні вночі не спала, мучилась та ридала, готова була все зробити, когонебудь послухати, щоби тільки знову побачити цю чарівну усмішку на лиці своєї дитини.

Виросла трохи дитина та пішла у школу. Мати не пускала її саму, але щодня водила її за ручку, щоб випадково не вдарив її самохід, або не приключилось яке інше нещастя. Роками видавались їй години науки й вона вічно споглядала на стінний годинник та нероз і не два вже годину перед закінченням науки, ожидала вона своєї дитини під школою. Вона бігла на зустріч своїй дитині з розгорненими раменами, притискала її до своїх грудей немов туйтуй мав тхось вирвати їй якийсь скарб та вже з декшою душею вертала домів. Там догаджала їй найкращою стравою, розвеселяла її байочками та піснями, але коли вже клала її спати, то все з проханням до Бога на устах, про щастя та долю для її дитини.

З дитини вигнався молодець, молодець під вусом, чи струнка дівчинка, але в очах матері це був найкращий молодець, чи найкраща дівчинка. Вона старалась придбати для своєї дитини найлучше убрання, дати їй якнайбільше вигод життя та

оставити їй повну волю набавитись, чи повеселить до сходу, хоча нероз приходилося їй оплачувати дорого за це все. Всетаки ціле життя дитини вона огрівала чистою та хрустальною любовою, якій не було міри ні кінця.

Мати — всеціло посвячувалась своїм дітям та домашньому житті. Від раннього ранку, коли ще всі спали до пізної ночі, коли вже всі полягали, вона безупинно вешталась по хаті та не покладала своїх рук. То чистила, то прала, то знову варила, або дітей доглядала. Для неї не могло бути втоми ні відпочинку, бо сейчас ставала ціла машина домашнього хазяйства. Вона сама мусіла доглянути найменшу дрібничку, заспокоїти кожного в хаті та забути зовсім про себе. Вона навмисне відмовляла собі красної одяжі, споживала останки страв, щоб тільки її дітям та мовби було приємніше та веселіше життя, а сама вдоволялась чимнебудь.

Її одну знали діти в хаті. До неї, як до своєї учительки, звертались у ліхій годині й вона давала їм поради. До неї прибігали в смутку та журбі й вона все співчувала їм та розраджувала їх. На неї все полягали у важкій хвилині, бо вона все була готова помочі, віддати все, навіть життя за них.

Та не все відплачувались діти любовою за любов, посвятою за посвяту, — а часто платили їй навіть чорною невдячністю. Замість улекшити її важкі хвилини життя, потішити її бодай своєю доброю волею; вони огірчували її дні незаслуженими докорами, — а деколи навіть допускались цього, що прогнали її з власної хати. Але й тоді вона не нарікала на своїх дітей, не наповнялось її серце жовчею ненависти, але терпеливо зносила свій хрест, хоча як болочо він давив її серце, хоча які кроваві рани розтвирив в її душі. Нероз знову муж накидався на неї брудною лайкою, зневажав її перед власни-

Дмитро Геродот.

УКРАЇНСЬКІЙ ЖІНЦІ.

Ми знаємо жінку, що матіррю зветься,
Що почесне місце займа між людей,
Так боляче серце нічне не беться,
Як матірне серце за рідних дітей...
Ми знаємо жінку, як промінь яскраву,
Принадну, чарівну, чутливу, ясну,
Ту жінку натхнену і ніжно ласкаву,
Яку ми кохаєм як сонце весну...
І першу і другу ми раді вітати,
Але найдороже нам жінка-борець,
Для неї пісні я хотів би співати,
Для неї плечу я лавровий вінець...
Вона не зітхання несе на Україну,
А кидає працю у вирій змагань,
Готова як матір за рідну дитину,
За край свій віддати життя без вагань...
Для неї дорожча її Батьківщина,
Ніж радість кохання, ніж сльози дітей,
Приймиж привітання від брата, від сина,
Українська жінко, у свій ювілей.

ми дітьми, а навіть побивав її. Але вона тільки ховалась у темний куток та в морі сліз топила своє горе, але не протестувала. За хвилинку вона знову працювала, знову кохала своїх дітей та свого мужа цілим еством, бо покірливо віддалась

своєюм призначенню, віддалась вповні своїй ролі Матері-Страдальниці.

Та не так повинні ми відплачуватись своїм матерям, але так, як це роблять культурні

народи. Ми повинні пізнати ролі, незavidну ролі, матери та надати їй неоцінену вартість. Ми повинні створити з неї святість, поставити її високо на педесталі та відноситися до неї з найглубошою пошаною та з найбільшою побожністю. Прикрі слова, терпкі докори дітей, рознуздана ненависть, не повинні мати місця у наших зношинах з нашими матерями, але вони все повинні відчуті, що праця та обовязки були для них трудні, але зате овочі праці були солодкі.

В місяці травні обходимо День Матері. Чи то в домашньому гуртку, чи то на відповіднім концерті, даймо пізнати нашим матерям, що ми добрі та вдячні діти! Що ми любимо їх та бодай вчасі постарайтесь віддячитись їм за їхнє добро! Принесім їм в дарунок скромну китицю цвітів, зашлім їм щирі побажання довгих та щасливих днів, подякуймо їм за їхню любов та посвяту! А тоді, ми не тільки візьемо у їхні серця нову охоту до життя, але переміжимо неюдну гірку сльозу на солодку сльозу; на сльозу материнської радості.

Section by Young Ukrainians

UKRAINIAN YOUTH IN AMERICA

Why does Ukrainian youth in America scoff at the idea of following in the footsteps of their fathers and mothers? Why do they scornfully shrug their shoulders when they are urged to join Ukrainian organizations? Why do they refuse to speak their native tongue and indulge only in American customs, referring to one another as "Americans"? It is a pity that our youth should react thus toward that which is rightfully their, toward that which is so dear to their parents, toward that which should and can fill them with pride. What has caused this grave state of affairs?

In my opinion, the most important cause is ignorance. I do not mean ignorance in the actual sense of the word; I do, however, mean uninformed. The young generation of American Ukrainians is sadly in need of information concerning their fatherland. They say to themselves: "Why should we be Ukrainians? Why should we speak that tongue or practice the customs of our grand parents? This isn't Ukraine! This is America and we're happy here. There is no Ukraine now, anyhow — it's under the Polish or Bolshevik rule. See what happened to it? See what happened to the patriotic Ukrainian nation. Let the old folks practice their mother tongue. Let them even indulge in their old Ukrainian customs if they can. Such is the cry of Ukrainian youth. "What a pity!" say those who know.

In a way, yes, we are all Americans. We love America, we are devoted to her and would protect and stand by her to the utmost. But we must consider that other nationalities living here — being also Americans — keep to their respective groups. If one of us were to go among a group of

Scotch-Americans, German-Americans, French-Americans or the like, he would be treated with due respect and politeness; nevertheless, he would feel by intuition that they consider him something different. For this reason, we too should have our individual groups of Ukrainian-Americans.

Now, if only Ukrainian youth could be taught of Ukraine; if only the school here in America would teach not only the tongue, but the history, music, and art of Ukraine. Just as America has her Tennyson and Poe, so has Ukraine her great literary figures, writers who have produced masterpieces. I am certain you've heard of Shevchenko, who is placed by our nation on a higher pedestal than England places Shakespeare. Yet, only the older generation can appreciate his works. And he was not the only one. There was Ivan Franko, Marko Vovchko, Lesia Ukrainka, and countless other wonderful figures in the history of Ukrainian literature. Then, too, the Ukrainian nation is one of dance and song. Love and war are, as usual, her outstanding musical themes. Patriotism and valor is revealed in her simple folk song. The melodies, while always simple, are both sweet and tender or loud and triumphant — thus forever causing the blood to flow more rapidly through the veins of her people. Yet, by her people I refer you only to the older generation. Why must this be?

And who is to blame for the ignorance of Ukrainian youth? Who, indeed, but the parents? They are to blame for the conditions under which they have raised their children. They are to blame for the shrugging of shoulders, the withering scorn, and the continual scoffing. In a word, they are to blame for the ignorance of Ukrainian youth. The first grave error they committed was that

of turning all concentration, all thought to "old country". In doing so, they neglected their youth here in this country. Another fault we find is that they built too many churches here in America and little or no schools. We know, as a whole, that the Ukrainian populace is a church-going one and thus we can find no fault with her religious beliefs. But why go to extremes? In Pittsburgh and vicinities we can count over twenty-five churches and not one school to teach youth the history of Ukraine and the appreciation of her music, arts, and letters! Who, then, is to teach this younger generation? Who, indeed? Parents of Ukrainian youth, it is time for action. You are not justified in your doings. Can't you realize what folly it is to continue as you are? Youth is more precious than gold. Who will carry on when you are no longer able to uphold the standard of your native land? Who will continue the struggle and strife for the liberation of Ukraine? Parents, I appeal to you, save your youth who will in turn save Ukraine!

Dola M. Malevich.

THE UKRAINIAN STUDENTS CLUB OF PITTSBURGH

Two years ago Mr. John Beck and Miss Mary V. Beck, a lawyer, made an attempt to organize a Ukrainian College Students Club in Pittsburgh. And they were successful. With the help of the advisor, Mr. V. Malevich, a graduate of the Engineering School of Carnegie Tech, the first president, Nicholas Babyock, who is now a medical student in Philadelphia, plus twenty members, a stable foundation was laid for a rapidly growing organization. To-day the enrollment numbers approximate fifty and is steadily increasing.

The purpose of the club is a social one; to know your Ukrainian brother and spend an entertaining evening with him, and to know more about your Ukrainian background. In order to help our members get ahead, a scholarship fund is being contemplated. This fund will be for the benefit of ambitious students who wish to continue their studies and can do so only through some financial aid.

At the last social meeting, talented members entertained with folk-songs, folk-dances, and plays, and a few speakers told about the old homeland. In June a dance will be held to end up the school year. Then in July, a picnic tops the last of the social functions until the fall.

Now the club is centering its interests on the publishing of a paper. The first issue will appear the first week in July.

Louise Misko, President.

SUBJECTS OF INTEREST

The Larget Bird

* * *

The largest known bird is the condor, a native of South American mountainous regions. It resembles much the eagle. The average expanse of its wings is ten feet. They are black with traces of white along the wings. They live on dead and helpless animals, and are very gluttenous.

* * *

Snakes

There are approximately 2,000 different kinds of snakes. They range in size from five inches to the huge tropical reptile of forty feet. They inhabit all regions of the globe except the polar. Animal life is their chief food, but some exist on eggs. Most species reproduce by laying eggs, although some give birth to their young.

“My Crime”

By IVAN FRANKO

Translated by
Raymond Shustakewich

No! I cannot bear it. I can bear it no longer. I must make a public confession of my sin, though I know beforehand that the weight on my soul will not thus be lightened.

But recompense in this case is impossible, for, what recompense can be made for innocently spilled blood; how can a murdered life be restored.

I am seized by horror when that unfortunate occurrence with all its details reappears in my memory. Many years have passed since it happened, possibly more than thirty.

I was at that time a callow village youth and ran about playing through the woods and field about my native village.

— Spring, with its first, beautiful, warm day, had come. For the first time since our long imprisonment in cramped huts we, the village youths, were enabled to run about out-doors freely and unrestrainedly. We ran out into the hayfield, bare of its recently discarded wintry blanket.

Only here and there green shoots newly sprouting out of the ground, sharp cane leaves still bound together in needle-like points, leaves of horse-radish and burdock by the stream.

In the woods not far away the ground was white with wild garlic, just beginning to flower.

— Above us arched the deep blue sky, the sun smiled warmly, and in the distance, like sparkling diamond crowns, gleamed the snow-capped Carpathian peaks.

— We were not greatly moved by their beauty, for we could feel each moment the chill wind which swept down from them to the east.

And the stream sensed it, for in the morning it had flowed crystal clear and silent; now it

swirled angrily in the narrow confines of its banks and pushed downward to the sea, its turbulent waters a dirty yellow; the same waters which, now melted by the spring sun, had been the diamond crowns on the mountain tops.

— But even this was not sufficient to repress our joy at the coming of spring. We walked about, ran and leaped, visiting our old friends: the mighty old oak at the edge of the wood on whose broad branches we had often climbed, racing with the squirrels; the tall weeping willow with its thin, drooping branches upon which we had swung, to the extreme annoyance of the woodsman; the quiet springs in the deeper recesses of the woods about which we had secreted ourselves towards nightfall to watch the fox, the woodchuck, and the wild boar come to drink; and finally, the clear, deep millponds where we went to fish and swim.

— Now, it is true, everything about us looked quite bare and sad, and the water, the surface of which in the summer time was broken time and again by the leaping fish which swam about under the leadership of the largest, was quiet and unruffled.

— In spite of that at every step we peered curiously into the water, under the overhanging banks, under old logs to see if, perchance, we could discover Friend Pike frozen in the ice, or if Madam Beaver had not kindly been paying our fish a visit.

“Hist! Quiet! . . . two or three of the boys whispered suddenly, and dropping to the ground we crawled cautiously forward and surrounded a thicket of small trees and bushes.

“What is it? What’s in there?” I whispered after a seemingly interminable time.

“A bird! A bird! Don’t you see it?”

“Where is it? Where?”

"Right there, in the bush. Catch it!"

We had never seen one like it. Perhaps it did not fly.

Meanwhile we had surrounded the thicket, and going to the center of it, I pulled aside the thick branches, and there, sure enough, was a small bird trying to hide in a clump of grass.

... I do not know whether he was weak or frightened. At any rate, seeing me above him he did not fly or run, and in an instant I had him in my hand. All the boys ran up to see my captive.

... "Oh! How beautiful!" ...
... "I never saw a bird like that before" ...

... "Look at his eyes!" ...

... "And his feathers!" ...

It was a small, slate-colored bird, of a kind which seldom appears in our upland country. His feathers were a gray, slate-color, and he was covered with soft, fluffy down. He had a thin, dark green beak, and his legs were long and thin. He remained quiet in my half-closed hand and did not struggle or scratch as did the other wild birds, we often caught.

... "What are you going to do with him?" asked several of the boys enviously eyeing the beautiful prize in my hand.

... "I'll take him home".

"—Are you going to bake him?"

"—Why, I don't know. I'll feed him first."

"—But do you know what he eats?"

"—I'll see. If he doesn't eat bread perhaps he'll eat flies, if not flies, then worms, or snails, or grain. I'll find something for him".

I carried the beautiful little bird home and placed him, not in a cage, but in the center of a double window where he would have more room to run and fly, more light and air.

The bird did not fly, but ran along the edge of the sill, pecking the glass with his thin beak, and every now and then, it seemed

to me, he sadly gazed out at the wide, free world.

Occasionally he stopped with drooping head or turned his head from side to side, glancing at the branches of the apple tree near by.

But again he would droop his head sadly and resignedly as much as to say:

"—Ah! Out there it is so nice and warm, but my spring is gone. I am a prisoner".

Something seemed to jab my heart sharply as I watched him, and I, too, became sad

"—Let him go! Why do you want to keep him here?—a voice whispered within me.

"—But he is so beautiful — and I caught him!" — I replied stubbornly. Perhaps he'll become accustomed to the place. If I only knew what to feed him." I had no little trouble in attempting to feed him.

I offered him bread crumbs, grain, barley, flies, each separately in a clean dish. I placed some water with the rest and went away, thinking that he might eat if left alone.

(Concluded in next issue.)

I. С. КІЛЬКА СЛІВ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК.

Наша молодь нагло замушлялась в Америці. Раз-у-раз появляється в українській американській пресі цікаві статті в англійській мові, де порушується іноді навіть важкі життєві справи. Тут і там зачуваються про нові товариства, в яких кипить життям. На американських сценах чимраз то більше пописуються українські хлопці та дівчата та здобувають лаври українському народові.

Це оживлення треба завдячувати у великій мірі українському танкові, а передусім нашому балетмайстрові п. Василю Авраменкові. Вже від кількох літ вганяє він від одного міста до другого, хоча це не подобається деяким одини-

цям, та з повною посвятою віддається справі.

Спочатку люде дивились на український танок з іронічною усмішкою. Коли батьки побачили, що український танок настільки зацікавив українську молодь, що вона навіть покинула вулицю, відразу зникла та злобна усмішка та появилосся вдовolenня. Батьки самі стали заохочувати своїх дітей, бо бачили, що цей танок має самі добрі сторони та не приводить дітей та молодіж до злих діл, як це робить модерний танок.

Наївними та злобними є твердження, що український танок визволить чи не визволить український народ з неволі. Ніхто й ніколи не ставив йому аж такого завдання. Але якщо він причиниться до поширення української культури між нашою молоддю та слугжити добрим средством пропаганди українського імені між чужинцями, (а це показали наглядно факти), так чому ж тоді нам Українцями не поширювати його по всіх громадах та розвивати його у більших розмірах?

Іде час, де Українці будуть могли показатися перед цілим світом з багатствами своєї культури; зближається речинець Світової Вистави. Я певна, що виступ двох тисяч танцюристок на цій виставі, буде вимковим видовищем та здобуде Українцям велике признание. Але, щоби українські танцюристи мали повний успіх, вони повинні вже від тепер пильно приготуватися. Вони повинні не тільки подбати за відповідні фонди на подорожні видатки, придбати собі відповідні костюми, але передусім повинні пильно виправити усі кроки та фігури, щоби прямию злитися з кожним танком.

Тоді з певністю український танок причиниться до загального успіху Українців на Світовій Виставі а нашої молоді дасть велику охоту працювати далше в тому напрямі.

Automobile and Invalid Car Service   Maine 0885

PAUL HOLOWCHAK

Funeral Director and Licensed

Embalmer

Українське Похоронне Заведення

2387 Professor Ave.

Cleveland, O.

Phone Prospect 0285

Wedding Bouquets

Our Specialty

MARY ROZOMILO

FLORIST

Flowers for All Occasions

Reasonable Prices

Wedding veils made to order

Український склад з цвітами

2515 Professor St.

Cleveland, O.

Office Hours:

Tel. Atlantic 3929

9 to 11 A. M. 2 to 4 P. M.

Eve. 7 to 9 except Wed. and Fri.

Dr. N. J. MICHALENKO

PHYSICIAN and SURGEON

Одинокий Український Лікар,

Хірург і Акушер

3010 West 14-th St.,

Near Clark Ave.   Cleveland, O.

BECK'S

BOOK and MUSIC CO., INC.

Приряди до вишивання — Українські

Книжки — Українські Рекорди

1006 E. Carson Street   Pittsburgh, Pa.

Telephone: DRydock 4-3752

SURMA

BOOK and MUSIC CO., INC.

СКЛАД

Радіів, Фонографів, Рекордів

Книжок, Нотів, Часописів.

103 AVENUE A,   New York, N. Y.

(Bet. 6-th and 7-th Sts.)

Національний клич

Українців:

СВІЙ ДО СВОГО

Піддержуйте своїх
купців і професіоналістів

ВАЖНЕ!

КОРИСНЕ ДЛЯ ВСІХ!

Приготовляється до видання «АЛЬМАНАХ» на 1934 р., в якому видавництво бажає помістити **зовсім безплатно** такі докладні адреси:

Всіх українських видавництв.
Всіх українських інституцій та установ.
Всіх українсько-американських домів, клубів, корпорацій,
і т. п.

Адреси тих, що хочуть бути поміщені в тім «АЛЬМАНАХУ», повинні бути надіслані найпізніше до кінця місяця червня, ц. р.

АДРЕСА: THE UKAINIAN ALMANAC

Kulynitch Printing Co.

418 E. — 9th STREET

New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ШИРІТЬ!

“Жіночий Світ”

ОДИНОКИЙ ЖІНОЧИЙ ЖУРНАЛ В АМРИЦІ

ПЕРЕДПЛАТА \$2.00 РІЧНО

ZINOCNY SVIT

1006 E. CARSON ST.

PITTSBURGH, PA.